

Rovviltnemnda i region 1 v/Fylkesmannen i Rogaland
Postboks 59 Sentrum
4001 STAVANGER

, 24.10.2013

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2013/6639

Saksbehandler:
Lina Nøstvold

Regional forvaltningsplan for rovvilt i region 1 - Miljødirektoratets uttalelse

Rovviltnemnda i region 1 har revidert sin forvaltningsplan. Ferdig utarbeidet utkast til forvaltningsplan for regionen skal sendes til Miljødirektoratet til faglig uttalelse før den vedtas av rovviltnemnda jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 6. Direktoratet har i sin uttalelse blant annet vurdert hvorvidt planen er i samsvar med nasjonalt vedtatt rovviltpolitikk.

Bakgrunn

Rovviltnemnda har hovedansvaret for iverksetting av tiltak i forhold til nasjonal rovviltpolitikk innenfor sin region, jf. rovviltforskriften § 5 første ledd. Dette gjøres blant annet gjennom utarbeiding av en regional forvaltningsplan for rovvilt. I planen skal nemnda vektlegge en langsiktig, geografisk differensiering som innebærer et best mulig skille mellom beitedyr og faste forekomster av rovvilt, basert på en avveining av de kryssende hensyn som skal tas, jf. forskriften § 6 første ledd. Nemnda bør tilstrebe en forvaltning som er forutsigbar og konfliktdepende. Nemnda skal innenfor rammene av det nasjonale regelverket, utarbeide retningslinjer og prioriteringer for bruk av midler til forebyggende og konfliktdepende tiltak, samt gi anbefalinger om bruk av landbrukspolitiske- og reindriftspolitiske virkemidler.

Forvaltningsplanen for rovvilt i region 1 ble vedtatt første gang i mai 2006, og revidert i 2009. Planen er nå revidert for tredje gang. Sekretariatets forslag ble sendt på høring til kommuner og organisasjoner 3. april 2013, med høringsfrist 1. juni d.å. Revidert forslag med oppsummering av høringsuttalelsene ble lagt frem for nemnda i møte 28. august, og nemnda sine merknader til utkastet er innarbeidet i vedlagte plan. Det er nemnda som godkjenner sin egen plan, men direktoratet ber om at våre merknader følger protokollen fra møte hvor planen godkjennes. Disse merknadene legges også ut sammen med forvaltningsplanen på rovviltnemndas nettsider.

Direktoratet vil i sin uttalelse legge vekt på om forvaltningsplanen er innenfor rammene av nasjonal politikk. Uttalelsen vil være på et overordnet nivå, og vi går ikke inn på mindre uklarheter, skrivefeil m.m. I oversendingsbrevet ber sekretariatet spesifikt om en vurdering av endring i hovedmålet i planen. Direktoratet vil gi sin vurdering av endringen i uttalelsen som følger nedenfor.

Nasjonal politikk

Rovviltnemnda er et offentlig viltorgan, og skal forholde seg til gjeldende politikk og bestemmelser i rovviltforskriften. Det er rovviltforskriften som avgjør myndighetsforhold og hjemler virkemiddelbruken i norsk rovviltforvaltning, herunder også rovviltnemndenes ansvar.

Direktoratet mener at hoveddelen av planen er innenfor rammene av nasjonal politikk. Planen har fanget opp de bestemmelser som følger av St.meld. nr. 15 (2003-2004) og Innst. S. nr. 174 (2003-2004), samt annet regelverk som er gjeldende for forvaltningen av rovvilt (kapittel 3). Direktoratet vil innledningsvis understreke av rovviltforliket av 2011 må leses i sin helhet, og at enkelte punkter i forliket ikke må løsrives fra helheten og tas ut av sammenheng.

Generelt

Forvaltningsplanen skal være et verktøy for både forvaltning og andre interesserte, og det er derfor avgjørende at den er oversiktlig og forståelig. Direktoratet mener det er gjort et solid arbeid med revideringen av planen, og at den gir et godt grunnlag for forutsigbar forvaltning av rovvilt i region 1. Planen er delt inn i to deler. Del I inneholder bakgrunnsinformasjon om rovviltpolitikken, en gjennomgang av gjeldende regelverk og rammevilkår, samt informasjon om rovviltartene. Del II omhandler konkrete mål, vurderinger og strategier for rovviltforvaltningen i region 1.

Direktoratets merknader

Generelle kommentarer

Fra 1. juli 2013 ble Direktoratet for naturforvaltning (DN) slått sammen med Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif). Nytt navn er Miljødirektoratet, og forkortelsen DN kan ikke lenger brukes. Til opplysning er det nå vedtatt at region 6 og 7 får reduserte ynglemål på bjørn, jf. siste setning i planens kapittel 3.1.4.

Direktoratet mener det er gjort et grundig arbeid med revideringen av forvaltningsplanen, og at den fremstår som ryddig og oversiktlig. Direktoratet mener imidlertid at planen er omfattende, og at den med enkelte strukturelle endringer kan forenkles noe. En del informasjon i del I gjentas i del II, og i slike tilfeller vil henvisninger til tidligere kapitler gjøre planen mer lesbar. Videre kan det med fordel henvises til nettsider og andre informasjonskilder for ytterligere informasjon om nevnte tema (overvåkingsarbeid ved Rovdata etc.). På generelt grunnlag oppfordrer direktoratet til minst mulig bruk av tabeller og statistikker som raskt blir utdaterte og mister sin relevans. Dersom man benytter slike fremstillinger, er det avgjørende at de er oppdaterte med siste tilgjengelige informasjon.

Kommentarer til del I

Del I er en grundig gjennomgang av bakgrunnsinformasjonen knyttet til rovviltnemndas arbeid, myndighet og forvaltningsansvar. Direktoratet mener det er rom for forenkling i del I, eksempelvis ved å unngå gjentakelser i kapittel 4 og 5, samt noe forenkling i kapittel 6.5. Figurer som viser utviklingen av gaupe- og jervbestandene (4.2 og 4.4) bør oppdateres med tall for 2013.

Direktoratet gjør oppmerksom på at det fra 1. januar 2013 ble gjeldene en ny forskrift om forebyggende og konfliktdempende tiltak i forhold til rovviltskader, jf. kapittel 6.2.

Endring av hovedmålet i forvaltningsplanen, kapittel 8

Region 1 er i en særstilling i forhold til andre regioner i det at regionen ikke har mål om årlige ynglinger av noen av de store rovdyrene. Ytterligere geografisk differensiering innenfor regionen blir dermed mindre viktig her enn i andre regioner.

I oversendingsbrevet påpekes det at den viktigste endringen i planen er endring i hovedmålet (kap. 8). «Det skal ikkje vere årlege ynglingar *eller skadegjerande rovpattedyr* i region 1. Felling er viktigaste førebyggjande tiltak i regionen for å redusere skade på bufe til eit minimum».

Dette er en endring fra forrige forvaltningsplan, hvor det var innlemmet i hovedmålet at streifdyr skulle aksepteres utenfor beitesesong eller beiteområder. Direktoratet mener at det at aspektet vedrørende streifindivid av rovdyr er fjernet fra målet er uheldig. Slik målet nå er formulert, vil det tolkes dit hen at rovdyr i region 1 skal tas ut, uavhengig av tid, sted og skadepotensial. En slik tolkning eller praktisering av målet vil ikke være innenfor rammene av nasjonal politikk.

I rovviltforskriften § 7 annet ledd står det at nemndas vedtak skal baseres på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold, og informasjon om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6. Ved fastsetting av kvoter for felling/jakt skal nemnda gjøre en samlet vurdering i henhold til forskriften § 7 annet ledd. Det er sekretariatet, jf. forskriften § 5 femte ledd, som skal legge til rette for et godt beslutningsgrunnlag for nemnda. Alle vedtak fattet av rovviltnemndene må være innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004.

Streifende rovdyr må påregnes og aksepteres i hver rovviltregion. Selv om lisens- og skadefelling er viktige forebyggende tiltak i region 1 hvor beitedyr har prioritet, er det ikke mulig for nemnda å gi en blankofullmakt for uttak av rovdyr innenfor regionens grenser slik målet kan tolkes. Videre er det slik at målet i forvaltningsplanen skal være førende for forvaltningen av rovdyr i regionen. Direktoratet mener formuleringen i hovedmålet vil øke usikkerheten knyttet til forvaltning av streifende rovdyr i regionen. Det vil medføre mindre forutsigbarhet både for forvaltningen og andre interesser, noe som igjen vil gi grunnlag for økt konflikt rundt forvaltningen av de store rovdyrene i region 1.

Vedrørende fellingspremie på gaupe

Kapittel 11 handler om felling, og i siste avsnitt på side 39 omtales fellingspremie for gaupe. Direktoratet mener det er noe uklart hvorvidt det dreier seg om fellingspremie ved skadefelling eller kvotejakt. Hva angår fellingspremie, så reguleres dette av viltloven.

I lov av 29. mai 1981 om jakt og fangst av vilt (viltloven) § 51 (*skuddpremier*) står det blant annet: «Skuddpremie kan bare fastsettes for viltarter som har jakttid og som gjør skade. Fastsettelse av skuddpremie trenger godkjenning fra fylkeskommunen eller den fylkeskommunen i samråd med direktoratet gir fullmakt. Vederlag for felling i henhold til naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b kan fastsettes av departementet».

Skadefelling gis i henhold til rovviltforskriften §§ 9 og 13, og hjemles i naturmangfoldloven § 18 bokstav b. Fylkesmannen eller kommunen har derfor ingen myndighet til å gi fellingspremie for gaupe felt ved skadefelling, jf. viltloven § 51 annet ledd.

Kvotejakt på gaupe reguleres av rovviltforskriften § 11, og er en ordinær jakt med hjemmel i viltloven § 9. Gaupe er således en jaktbar art som kan forvolde skade, og det vil følgelig være mulighet til å fastsette skuddpremie på denne arten. Det vises til brev av 17. januar 2001 hvor direktoratet gjør en vurdering av viltloven § 51 (vedlegg 1) om skuddpremier. Det er i hovedsak to hensyn som skal vurderes ved fastsetting av skuddpremie. Det må kunne dokumenteres at arten gjør økonomisk skade av vesentlig art på eiendom eller næringsinteresser. Videre vil bestandsforhold for arten være avgjørende for hvorvidt det skal fastsettes skuddpremie eller ikke. Skuddpremie skal ikke benyttes for å stimulere til å redusere en bestand under et nivå som er naturlig for arten i sitt leveområde.

I ovennevnte brev fikk fylkesmennene myndighet til å gi kommunene fullmakt til fastsetting av skuddpremier. Det er ikke mulighet for å benytte midler som er satt av til forebyggende og konfliktdempende tiltak til skuddpremieordninger.

Samordning av forvaltningen over regiongrensene

Direktoratet vil understreke viktigheten ved å ha en god dialog med tilgrensende rovviltregioner, som i region 1 sitt tilfelle er region 2, 3 og 6. For region 1 dreier deg seg blant annet om forvaltning av jerv på tvers av fylkesgrensene mellom Oppland og Sogn og Fjordane. En god dialog mellom regioner med ulikt forvaltningsansvar vil føre til større forutsigbarhet for forvaltning og andre interesser, samt minke konfliktpotensialet som ligger i de forskjellige hensyn og interesser som hver enkelt rovviltregion må ta.

Direktoratet er positive til at nemnda fortsetter sitt arbeid og fokus på kompetanseheving av fellingslag i forhold til jakt og lisensfelling, jf. kapittel 10.2 bokstav f. Dagens situasjon hvor størsteparten av uttaket av store rovdyr skjer gjennom ekstraordinære uttak ved Statens naturoppsyn (SNO), er ikke i tråd med Stortingets og Regjeringens mål for rovviltpolitikken.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Terje Bø
seksjonsleder

Lina Nøstvold
Rådgiver